

Suomen Urheilutelevisio Oy
Radiokatu 20
00240 Helsinki

MAINOSTEN EROTTAMINEN MUUSTA OHJELMISTOSTA

Asian tausta ja säännökset

Viestintävirasto on saanut yhteydenoton, jonka mukaan Suomen Urheilutelevisio Oy:n (jäljempänä Urheilutelevisio) Urheilukanavalla ei eroteta mainoksia muusta ohjelmistosta. Yhteydenoton mukaan Urheilukanavalla saattaa tulla yksittäisiä mainoksia ilman katkotunnuksia esimerkiksi välittömästi ohjelmistossa esitetyssä ottelussa tapahtuneen maalin jälkeen.

Viestintävirasto valvoo televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 §:n nojalla kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 21 § 1 momentin mukaan televisiomainokset on tunnistettava mainoksiksi ja ne on erotettava muusta ohjelmistosta kuva- tai äänitunnuksella. Säännöksen 3 momentin mukaan yksittäiset mainokset ovat sallittuja vain poikkeuksellisesti.

Urheilutelevisio selvitys

Viestintävirasto pyysi Suomen Urheilutelevisio Oy:ltä selvitystä asiassa sekä näytenauhaa siitä, miten Urheilukanavalla esitetyissä urheiluotteiluissa on erotettu mainokset muusta ohjelmistosta. Viestintävirasto vastaanotti Urheilukanavan 16.12.2003 päivätyn selvityksen sekä on tutustunut näytenauhaan 28.11.2003 suorana lähetyksenä esitetystä salibandyottelusta.

Urheilutelevision kertoo selvityksessään noudattavansa toimilupansa sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain määräyksiä ja jakaneensa viimeksi 2.11.2003 ajantasaisen version po. laista koko henkilökunnalleen. Urheilutelevisio tunnisti yhteydenoton mukaisen esimerkin liittyvän Urheilukanavan salibandy -lähetyksiin. Urheilutelevisio on esittänyt sponsoritunnisteen välittömästi maalinteon jälkeen. Yhtiö tulkitsee radio- ja televisiotoiminnasta annetun lain 22 § 2 momenttia siten, että kyseessä on salibandyottelun luontainen katko, joka antaa mahdollisuuden tunnistuksen esittämiseen. Urheilutelevisio toteaa, että se tulee korjaamaan menettelynsä Viestintäviraston linjauksen mukaiseksi, mikäli virasto katsoo Urheilutelevision tulokinnan olleen virheellinen.

Viestintäviraston arvio

Urheilutelevisio on esittänyt ainakin 28.11.2003 lähetetyn salibandyottelun yhteydessä mainoksen erottamatta sitä katkotunnuksin muusta ohjelmistosta. Näytenuhalla ottelussa tehdyn maalin jälkeen pelikenttäkuvan tilalle tulee kuva Expertin logosta ja teksti " Expert - Kyllä onnistuu". Lähetys jatkuu muutoin tavallisesti mainoskuvan aikana siten, että kanavatunnus on koko ajan nähtävissä ruudun ylälaudassa ja ottelun selostajan puhe jatkuu mainoskuvan näyttämisestä huolimatta.

Radio- ja televisiotoiminnasta annetun lain 26 §:n mukaan sponsoroitujen ohjelmien alussa tai lopussa on esitettävä sponsoritunnus, jonka tarkoituksena on kertoa katsojalle, että kyseessä on sponsoroitu ohjelma. Sponsoritunnisteita voidaan esittää myös mainoskatkolla siirryttäessä tai sieltä palattaessa. Sponsoritunnisteita ei lueta mainoksiksi tarkasteltaessa mainosaikaa eikä sponsoritunnistetta sijoiteta katkotunnusten erottamalle mainoskatkolla. Sponsoritunnisteella on kuitenkin ensisijaisen sponsoroinnista tiedottavan tarkoituksen lisäksi myös mainonnallinen tarkoitus. Sponsoritunnisteen sijoittaminen ohjelman alkuun, loppuun tai katkojen yhteyteen auttaa erottamaan sponsoritunnisteen itse ohjelman sisällöstä. Sponsoritunnisteita ei voida esittää kesken ohjelmaa.

Viestintäviraston tulkintakäytännön mukaan sponsoritunnisteesta on selvästi käytävä ilmi sponsorointisuhde. Nyt käsiteltävänä olevassa Urheilukanavan salibandyottelun aikana näyttämässä Expertin logon sisältävässä kuvassa ei ole tällaista ilmaisua ja lisäksi sama kuva sisältyy mainoskatkolla esitettyyn pidempään Expertin mainokseen. Siten kyseistä kuvaa on pidettävä mainoksena eikä sponsoritunnisteena. Viestintävirasto valmistelee sponsoritunnisteen sisällöstä ohjeistusta, joka valmistuu alkuvuonna 2004.

Radio- ja televisiotoiminnasta annetun lain 21 § ilmentää mm. periaatetta mainonnan tunnistettavuudesta. Mainitun lainkohdan 1 momentin mukaan mainokset on erotettava muusta ohjelmistosta kuva- tai äänitunnuksella ja 3 momentin mukaan yksittäiset mainokset ovat sallittuja vain poikkeuksellisesti. Säännöksen perustelujen mukaan yksittäisiä mainoksia voitaisiin esittää esimerkiksi silloin, jos mainos on huomattavan pitkä tai ohjelma on luonteeltaan sellainen, ettei sen yhteyteen voida luontevasti sijoittaa pidempää mainoskatkoa. Mainosten lukumäärä ei luonnollisestikaan vaikuta mainosten esittämistä koskevien sääntöjen soveltamiseen. Silloinkin, kun yksittäiset mainokset ovat sallittuja, ne on erotettava muusta ohjelmistosta katkotunnuksin. Radio- ja televisiotoiminnasta annetun lain 22 §, johon urheilukanava viittaa selvityksessään, taas määrittelee mainoskatkojen sijoittelun ohjelmistossa.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan Urheilukanava on rikkonut radio- ja televisiotoiminnasta annetun lain säädöksiä esittämällä sponsorin mainoksen osana ohjelmaa. Viestintävirasto kehottaa Urheilukanavaa jatkossa kiinnittämään erityistä huomiota radio- ja televisiotoiminnasta annetun lain säädösten noudattamiseen. Viestintävirasto avustaa mielellään tarvittaessa säädöksiä tulkinna.

Yksikön päällikkö

Merja Saari

Ylitarkastaja

Ilona Kurki-Suonio